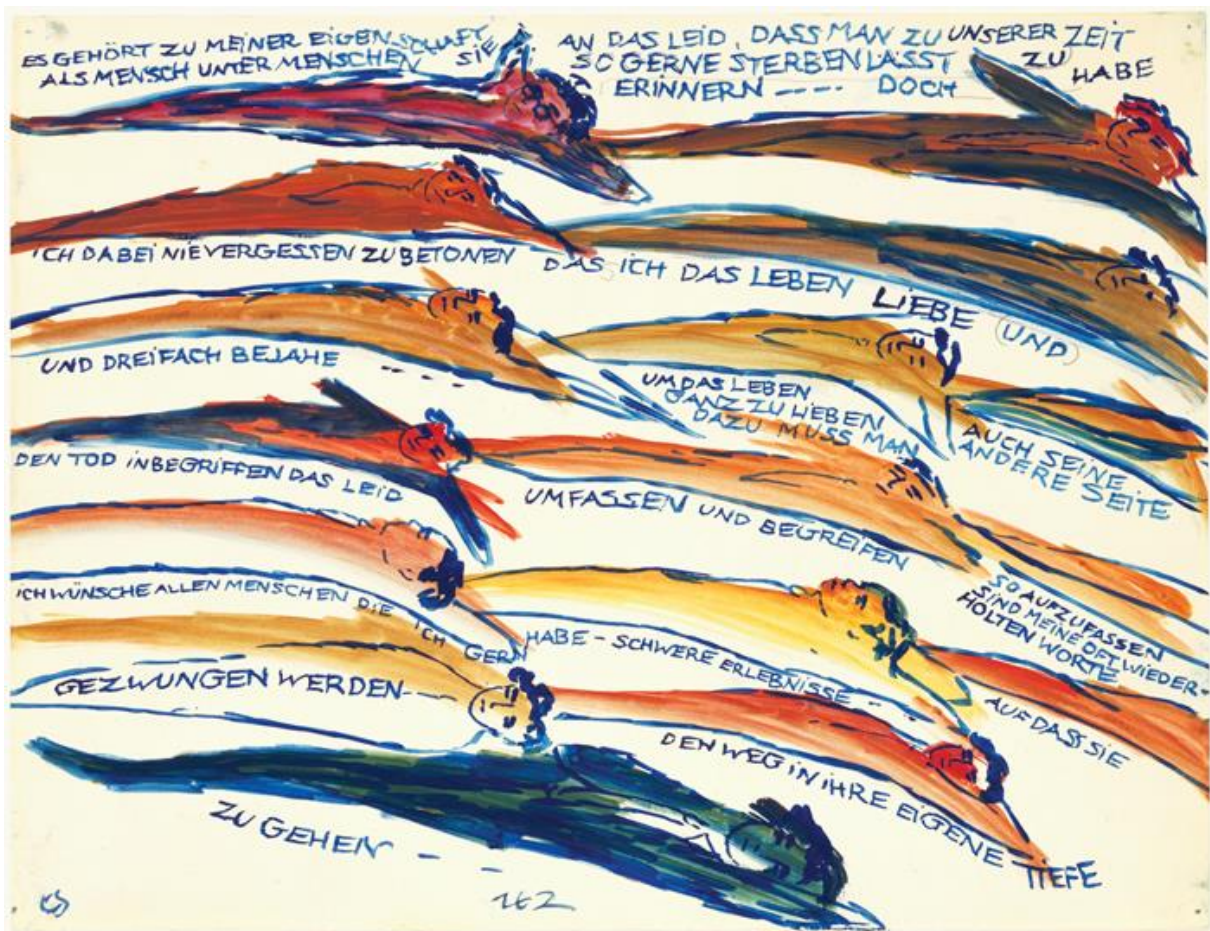

(Auto)biografieproject VWO 6

Het presenteren van jezelf lijkt in deze wilde tijden een anker van het dagelijks leven. Wie heeft er geen instagram, facebook, twitter, snapchat, linkedn etc., etc. Over het presenteren van jezelf in woord en beeld gaat dit project.

Dit project heeft de volgende doelen:

- je na laten denken over waar en hoe je jezelf presenteert,
- je na laten denken over waarom je jezelf zo presenteert zoals je dat doet (wat heeft je biografie daarmee te maken/ welke idealen wil je uitdragen),
- je na laten denken over hoe er door verschillende perioden door verschillende personen het (eigen) leven gepresenteerd wordt,
- je laat zien dat je een denkproces in verzorgd Nederlands kan beschrijven,
- je laat zien dat je teksten van verschillende aard en niveau kan analyseren,
- je laat zien dat je publieksvriendelijke teksten in perfect Nederlands kan schrijven,
- je laat zien dat je gevoel en kennis hebt over de verschillende (literaire) periodes waarin teksten geschreven zijn. [herhaling/verdieping van literatuur(geschiedenis)onderwijs].

Wat ga je doen?

- Je gaat elke week (een aantal) korte schrijfoopdrachten vervaardigen
- Je gaat een lange essayistisch autobiografische tekst schrijven
- Je gaat zakelijke teksten lezen over dit onderwerp
- Je gaat literaire teksten lezen over dit onderwerp
- Je doet zelfstandig onderzoek naar je eigen biografie
- Je doet zelfstandig bronnenonderzoek mbt tot dit onderwerp
- Je ontwikkelt je schrijfstijl (verder)
- Je ontwikkelt je schrijfvaardigheid (verder)
- Je ontwikkelt je leesvaardigheid (verder)

Afronding

Je levert een portfolio in [deadline] op Magister. Je plaatst deze teksten ook publieksvriendelijk op je blog. Hier een opsomming van de te schrijven teksten en kaders:

(1) Weekopdrachten

(2) Het essay

(3) Verzorging en vormgeving dient persoonlijk en mooi te zijn.

(4) logboekje waarin al je ideeën over het schrijfproces van essay aantekent, uitwerkt tot eerste versies, etc.

Bedenk dat dit een project is op VWO 6. Het hoogste niveau van taalvaardigheid zal van je gevraagd worden. Dat is niet erg. Dat gaat je lukken.

Essayopdracht

Aan het eind van dit project heb je een essay af waarin je je biografie presenteert. De invulling kent veel vrijheid. Er is altijd extra overleg mogelijk met je docent als je meer structuur nodig hebt. Het eindresultaat moet in alle gevallen een publieksvriendelijke, aansprekende tekst zijn. Visuele elementen mogen een onderdeel van de tekst zijn.

(Mogelijke) Richtlijnen voor ordening, onderzoek en inhoud:

Wat zijn de belangrijkste gebeurtenissen in je leven?

Wat zijn de belangrijkste keuzes die je gemaakt hebt in je leven?

Wat zijn je idealen?

Hoe zijn deze idealen tot stand gekomen?

Hoe denk je dat je leven verder zal verlopen?

Doel van de tekst

Lezers dienen na het lezen van je tekst inzicht te krijgen over hoe jij je leven ziet. De tekst heeft een beschouwelijk karakter; de lezers moeten mee- en nadenken met en over het onderwerp en het idee van jouw tekst.

Kaders

- Je moet oprecht zijn in wat je zegt. Je mag niet liegen. Je mag wel dingen aanpassen waardoor ze beter begrepen worden, of waardoor de dingen te bespreken zijn door jou,
- Je moet andere bronnen gebruiken (deze bronnen gebruik je in een literatuurlijst),
- Je moet minstens twee versies schrijven en inleveren,
- Voor veel opdrachten moet je samenwerken.

Opzet lesweek tijdens (auto)bioproject

Les 1	Inleiding op onderwerp en opdracht. Leerlingen starten met schrijfoopdracht(en).
Les 2	In les schrijven de leerlingen schrijfoopdracht af. Eventueel 's avonds afmaken. Donderdag voor 0.00 inleveren op magister. Niet af= vrijdaghulp!
Vrijdagmiddag vanaf 12.00-17.00 Op bovenbouwplein	Samen met docenten Nederlands werken aan schrijfoopdracht tot deze af is op bovenbouwplein.

Bijlage 1 Beoordelingsformulier.

Beoordeling	Ja /Nee	Voldoende kwaliteit	Verbetering nodig. Zo ja, wat moet er gebeuren voor een voldoende.
Weekopdrachten voldaan (alle 5) Indien niet voldaan, dan is een eindbeoordeling voor essay niet mogelijk.			
Essay conceptversie aanwezig	Ja/nee	Nvt	Nvt
Essay herschreven versie aanwezig	Ja/nee	Nvt	Nvt
Lengte essay 700 woorden plus.	Ja/nee	Nvt	Nvt
	60%	70%	80/90/100%
Taalverzorging	Geregeld foutjes in grammatica, interpunctie en spelling. Niet meer dan 10.	Enkele foutjes in grammatica en spelling. Niet meer dan 5.	Geen enkel foutje in grammatica, interpunctie en spelling. (=100%)
Persoonlijke, literaire stijl	Er is meestal sprake van helder taalgebruik. Een persoonlijke toon ontbreekt. Er wordt zelden tot niet gebruik gemaakt stijltechnieken en beeldspraak. Er zijn weinig betekenisvolle verschillen te	Er is veelal gebruik gemaakt van helder taalgebruik. Een persoonlijke toon is af en toe te herkennen. Er wordt geregeld gebruik gemaakt stijltechnieken en beeldspraak. Veelal werken deze. Er zijn duidelijke	Er is steeds sprake van helder taalgebruik. Een persoonlijke toon is te herkennen. Er wordt passend gebruik gemaakt stijltechnieken en beeldspraak. Deze werken. Er zijn belangrijke verschillen te zien in

	herkennen tussen concept en beschrijving	betekenisvolle verschillen te zien in het concept en beschrijving	het concept en beschrijving. (80%/90%/100%)
Inhoud	Er is aan de basiselementen van de opdracht voldaan. Geregeld wordt blij gegeven van kritisch, reflectief en/of creatief denken.	Er is aan de basiselementen van de opdracht voldaan. Gedurende de hele tekst wordt blij gegeven van kritisch, reflectief en/of creatief denken.	Er is aan meer dan alleen de basiselementen van de opdracht voldaan. De schrijver heeft alles in werking gezet om een overtuigende publieksvriendelijke autobiografische tekst te schrijven. Gedurende de hele tekst wordt blij gegeven van kritisch, reflectief en/of creatief denken. (80/90/100%)
Opbouw	De tekst is logisch opgebouwd. Er is weinig spanning aanwezig.	De tekst is logisch opgebouwd. Er is gebruik gemaakt van een passende vorm en genreconventies. Nu en dan is er spanning in de leeservaring.	De tekst kent een spannend, betekenvolle opbouw, die een spannende leeservaring bewerkstelligd. (80/90/100%)
<p>Natuurlijk is het mogelijk voor iedere categorie ook onvoldoende beoordelingen te halen. Dan heeft een leerling minder dan de voldoende standaard gepresteerd. Deze onvoldoende scores zullen door de docent worden toegelicht. (10%/20%/30%/40%/50%)</p>			
		Beoordeling/ Cijfer (wordt 50% van het blogcijfer V6(PTA 30%))./400=

Week opdracht 1 V6: Biografie-autobiografie

Oriënteer je op schrijfoopdracht 1. Bekijk en lees dan onderstaande fragmenten. Geef aan of een tekst biografisch is/lijkt of juist autobiografisch.

Frag. 1 Bloemlezing

Hij wil een bloemlezing van de vijftig beste niet-bestaande schrijvers samenstellen. Hij is trots op het concept. Mannen, vrouwen en alloctonen gelijk vertegenwoordigd. Zowel nationale schrijvers als internationale schrijvers komen aan bod. Het wordt een bloemlezing om rekening mee te houden. De oeuvres zijn overzichtelijk. Hij hoeft ze alleen maar te bedenken en uit elkaar te houden. Lezen hoeft gelukkig niet. Wel moet hij iemand vinden die de geselecteerde fragmenten schrijft. Dat wordt nog een hele klus, zulke ideeën worden eigenlijk alleen leuk gevonden door degene die ze bedenkt. Hij denkt aan vier pagina's per schrijver, een inleidende bio en een voorwoord waarin hij de samenhang tussen de schrijvers en hun boeken duidt. Met wat pech zal je zien dat hij mij vraagt en ik al die fragmenten en biografieën moet gaan schrijven terwijl hij lekker op zijn werkkamer films kijkt, cognac drinkt en middagdutjes doet en alleen wakker wordt om mij e-mails te sturen waarin hij me op steeds dwingendere toon vraagt of de fragmenten al af zijn en dat ik er wel voor moet zorgen dat iedere schrijver een eigen stem en stijl en onderwerpkeuze heeft. Ik neem me voor om nee te zeggen wanneer hij me vraagt, maar mezelf kennende zal ik wel weer ja zeggen. (Joubert Pignon op zijn blog)

Frag. 2 Lily and Chloe

<https://www.vpro.nl/programmas/zomergasten/kijk/afleveringen/2019/hanna-bervoets.html#3fb0c1cc-ea05-447e-a0f4-0ba0264a768c>

Frag. 3 Gesleten

Ik loop over straat en kijk bij huizen naar binnen. De mensen hebben de tekeningen van hun kinderen aan de muren gehangen. Het is een waarschuwing natuurlijk, de confrontatie van de kinderen met hun eigen mislukte werk, om geen artistieke ambities te koesteren en hun school af te maken.

Ik sla een hoek om, in sommige straten waait het harder dan in andere.

Op de stoep ligt een halter: een metalen handgreep met aan de uiteindes zwarte afschroefbare gewichten, twee keer drie kilogram. Om de halter heen liggen glasscherven, als dienaars die buigen voor hun machtige en grillige keizer.

Vanochtend bedacht ik nog dat het mooi zou zijn wanneer er een app bestaat die achter iedere tweet automatisch 'hihi' zet. Wanneer iemand 'Rendementsdenken zit in de poriën van overheid en bedrijfsleven. Soms nodig, maar virus vreet vitale onderdelen van de samenleving aan.' zou twitteren, zou je 'Rendementsdenken zit in de poriën van overheid en bedrijfsleven. Soms nodig, maar virus vreet vitale onderdelen van de samenleving aan, hihi.' krijgen. Zo'n app bestaat niet, ik wilde het plan twitteren, in de hoop dat iemand de app zou maken, of dat de tweet minstens sympathie zou oproepen – sympathie die zich zou vertalen in extra boekverkoop -, maar ik hield me in. Niet iedere gedachte hoeft zomaar gedeeld te worden. Zeker de mijne niet.

Maar nu kijk ik naar de halter op de stoep en denk ik niet aan wat ik vanochtend dacht.

Ik kijk omhoog langs het gebouw waar de halter voor ligt. Ik kijk naar de voordeur, naar de stenen boven de voordeur, naar de dakgoot en naar het raam op de eerste verdieping. In het midden van het raam zit een gat. Uit het gat steekt het hoofd van een man. Achterovergekamd grijs haar, een lang gezicht, puntige kin. We kijken elkaar aan. Een gesprek, daar zit ik niet op de wachten. De man schreeuwt dat zijn halter uit het raam is gevallen. Ik kijk naar de halter, weer naar de man en roep terug dat ik het zie. De man schreeuwt dat die halter

daar niet kan blijven liggen op straat. Ik roep terug naar het hoofd van de man dat er ook glas op straat ligt. De man roept terug dat hij te vaak door het raam gekeken heeft en dat het glas daardoor snel gesleten is. ((Joubert Pignon op zijn blog)

Frag 4. (niet per se helemaal kijken) Kyle Jenner <https://www.youtube.com/watch?v=HhM0BYCHL00>

Frag 5. Maartje Wortel werd op 26 oktober 1982 geboren in Eemnes. Ze woont en werkt in Amsterdam. Haar broer heet Bas. (<https://maartjewortel.nl/biografie>)

Frag 6. Ik zie zelf ook wel dat het op deze plek anders is dan voorheen. Voorheen verschenen er veel meer dingetjes. Meestal van tamelijk opgewekte toon. Er is hier wel eerder een grote verandering opgetreden, vooral na het relativeringsloze, bijna adhd-achtige jaar 2007. Dat is twaalf jaar geleden. Toen kreeg ik bij nader inzien zo'n hekel aan mezelf, dat de toon al drastisch gewijzigd werd. Het punt is: ik moet willen gaan zitten, er moet iets gebeuren in mijn hoofd (mijn gedachten) dat maakt dat ik ga zitten om iets te tikken. En dat gebeurt domweg niet. De *Trouw*-column is zo'n beetje het enige wat eruit komt en daarom is het doorplaatsen van die column, eens in de twee weken, het enige teken dat ik nog weleens op deze plek kom.

Het heeft hier afgelopen (na)jaar maanden stilgelegen omdat ik me op een plek bevond van waaruit ik niets kon ondernemen. Een Niemandsland waarin niets betekenis had, waarin ik van klein moment naar volgend klein moment leefde. De tijd uitzat, soms letterlijk van minuut op minuut. Daarna bleek het oppakken van dit weblog – in elk geval zo'n beetje tot nu – onmogelijk. Wel schreef ik een boek. Dat deo volente komende februari uit gaat komen. Zo'n boek dat je eigenlijk liever niet geschreven had, maar ja: iets anders was er niet. Iets anders ging niet. De titel zal zijn: *Knecht, alleen*. Andere dingen gingen ook niet meer. Ik meldde me af bij Facebook, dat was een onverdraaglijk lege, ongeïnteresseerde, liefdeloze plaats geworden. Hol. Nep. Vreemd genoeg is Twitter er nog wel, met mate. Maar ook daar groeit de afkeer, sterven er naar mijn smaak veel te veel mensen in het openbaar. Een nieuwe trend: sterven op Twitter. Honderden likes. Leuk, hoor. Sterven doe je, vind ik, alleen, met mensen om je heen van vlees en bloed, die je vast kunt pakken of, desgewenst, van je af kunt stoten.

Het is niet zo dat er niets gebeurt. In tegendeel. Er gebeurt van alles. Momenteel staat mijn leven op z'n kop omdat een man uit het verleden langs is komen rijden en die man vertrekt niet meer. Ik wil ook niet dat hij vertrekt. De man heeft een hondje meegenomen. Het hondje mag ook blijven, hoewel ze wel erg kefferig is en na twee dagen mijn huis en tuin al als het hare beschouwde, wat inhoudt dat alles en iedereen afgeblaft dient te worden. Ook maken wespen een nest, zo'n prachtig papierachtig bouwwerk, onder de houten vlonder op het balkon. Ik stond er onlangs per ongeluk bovenop, op blote voeten, en geen enkele wesp stak me. De man uit het verleden gaat er ook gewoon middenin staan. De wespen steken ons niet, het windt ze schijnbaar niet eens op. Dat zal wel iets betekenen. Iets goeds, wellicht.

Deo volente in februari, schreef ik. Het is kant en klaar, maar er is nog ruim de tijd om – mocht dat nodig zijn – aan te schaven. Voor *Jasper en zijn knecht* moest ik vlak voor verschijnen een epiloog schrijven, omdat Jasper, wat niet de bedoeling was, doodging. En nu, wederom, ligt het einde open. Maar ik trap er niet in. Een boek is een boek (hoe

autobiografisch ook) en het echte leven is het echte leven.

(<https://gerbrandbakker.wordpress.com/>)

Fragment 7 (helemaal kijken is niet per se nodig) https://www.youtube.com/watch?v=Sd_fiSo3Rtc

Schrijfpdracht 1.

Schrijf een tekst waarin je onderstaande vragen beantwoordt.

- Wat is een biografie en wat is autobiografie?
- Welke problemen kan een schrijver van een biografische tekst tegenkomen?
- Welke keuzes dient een schrijver van een biografische tekst te maken?
- Welke problemen kan een schrijver van autobiografische tekst tegenkomen?
- Welke keuzes dient een schrijver van een autobiografische tekst te maken? Let op: het gaat hier om teksten die gepubliceerd dienden te worden. Teksten die dus publieksvriendelijk dienen te zijn.

Schrijfpdracht 2. (in duo's). Het belangrijkste ding uit je leven.

1. (Indv.) Brainstorm. Schrijf alle belangrijke dingen in je leven op. Het gaat hierbij om objecten.

2. (Duo) Interview elkaar over de dingen die in de brainstorm naar voren kwamen. Leg kort deze interviews in verzorgd Nederlands vast. Aan het eind van de interview bepaal je welk ding je als onderwerp kiest voor het vervolg van deze schrijfpdracht.

3. (Indv) Je gaat nu twee teksten schrijven. De vier teksten die deze opdracht per duo oplevert, neem je op in je portfolio.

Wat ga je doen?

Je schrijft een publieksvriendelijke autobiografische tekst in een persoonlijke stijl over het belangrijkste ding in je leven. Daarnaast schrijf je als biograaf een publieksvriendelijke tekst in een persoonlijke stijl over het belangrijkste ding in het leven van je partner.

Er is geen maximum of minimum aantal woorden. De tekst is af als hij af is.

Je mag deze tekst illustreren.

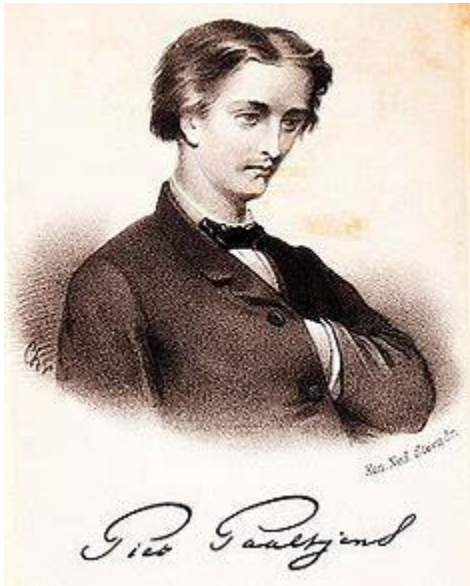
4. (Duo) Vergelijk de tekst over jouw ding met die van je partner. Schrijf een korte tekst over deze tekst in verzorgd Nederlands. Neem deze tekst op in je portfolio.

Gebruik hierbij de volgende richtlijnen:

- Wat zijn de grootste verschillen in de beschrijving tussen beide teksten?
- Geef aan welke zin je het beste vindt (in beide teksten), leg uit waarom je dat vindt.
- Geef aan over welk woord je in jouw tekst het meest getwijfeld hebt.
- Kun je aangeven welke tekst het meest publieksvriendelijk is?
- Kun je aangeven wat de verschillen zijn tussen een autobiograaf en een biograaf?
- Wat is het belangrijkste wat je moet doen als je een autobiografische tekst schrijft?
- Wat is het belangrijkste wat je moet doen als je een biografische tekst schrijft?

Weekopdracht 2: Schrijven (over jezelf) als een ander

Auteur 1

ROMANCE

**Ik min u teer, o lief, o aanvallig wezen!
Vond naar mijn hart bij U ook wedermin!
Dan was de wond daarbinnen dra genezen:
Nu bloed ik dood, om U, mijn zielsvriendin!**

**En evenwel, ik wil daarom niet treuren:
Voor u te sterven, engel, is zo zoet!
Zo gij slechts nu en dan mij op woudt beuren
Met éne blik, wanneer ik u ontmoet.**

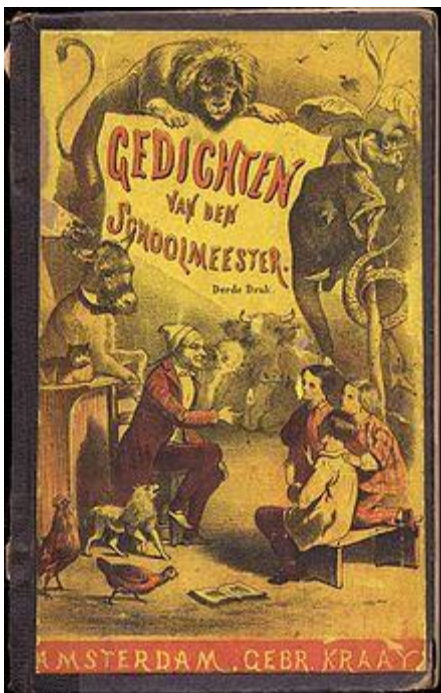
**Eén blik van medelij uit Uw bruine ogen,
En in die blik één enkle zilte traan! -
Hierbij een doek, om die dan af te drogen. -
Droog af, Margot, en laat mij stil vergaan!**

Auteur 2

https://www.youtube.com/watch?time_continue=7&v=t093FzCkas0

Auteur 3

De hond.
Een Fabel.

Een hond, Hektor geheeten, had by nacht
Over een mand keukenbeschuiten de wacht,
Met strikt bevel
Om het stelen der beschuit, zoowel
Geheel als gedeeltelijk, te beletten;
Waarom zoû men hem toch anders op schildwacht zetten?
[p. 229]
Hektor begreep dit ook zeer goed,
Beter dan menig ontvanger of eerste minister het doet,
En hy had, op zijn best, een kwartier of zoo te schilderen gestaan,
Of daar komt, in 't verschiet, by het licht der maan,
Een jonge Kees met de hondeziekte aan,
En regelrecht (dat 's zoo klaar als een klontjen)
Werkversie 2020-2021

Op de beschuitmand af van ons waakzaam hondtjen.

‘*Qui vive!*’ blaft Hektor met een stem als een sergeant-majoor;

‘Of versta je altemet geen Fransch, en ben je doof aan dat oor,

Dan vertaal ik 't in: *wie daar*;... in allen geval je komt er niet door.’

Doch Keezen, verhit op roof,

Zijn gewoonlijk Oostindisch doof:

‘Ja wel, sla maar door, krullebol,’ zegt deze, en met hair en huid

Verdonkeremaant hy de mand beschuit.

Om het kort te maken,

Het loopt op bakkeleien uit en Keesjen krijgt laken,

Slaat aan 't janken en andere muziek

En schuurt op drie pooten zijn piek.

Doch, terwijl Hektor no. 1 dus op doet dansen,

Zit no. 2 reeds by de mand te schransen....

En Hektor staat verstomd, met zijn handen op zijn rug:

Want daar komen bovendien twee manke Moppen over de brug,

Mede rechtstreeks aan op het snoeperijtjen,

Beiden natuurlijk met een keezen-appetijtjen,

En steken het delikaat gebak

Dadelijk in hun mond, by gebrek van een zak.

‘Weet je wat,’ zegt Hektor, ‘plaatpoetsen zit niet in mijn aart,
[p. 230]

Want ik heb een oudste dochter, die als waker op den beurtman vaart....

Maar één tegen vier is geen partuur,

En daar is geen hond in de gansche natuur,

Noch in de Vereenigde Nederlanden,

Die een mand levensmiddelen beschermt tegen zooveel keezentanden.

Doch ik heb nog één middeltjen in petto,

Als menheer de Italiaan zei met zijn stiletto.

Om de beschuit, die het korfjen versiert,

Te verdedigen tegen dit *ongediert*;

(Want aan zulk janhagel den naam van *dieren* te schenken,

Zou mijn gevoel, als hond van eer, te veel krenken.)

Het best van allen

Is, zelf op het proviand maar aan te vallen.’

Zoo gezegd, zoo gedaan:

In eigen persoon tast nu Hektor het spijskorfjen aan,

En eer iemand, die in 't hoofd verstopt is, zijn neus kan snuiten,

Is het lot reeds beslist van de mand beschuiten;

Werkversie 2020-2021

Terwijl Mopjens, Kardoezen en Keezen inkluis
[p. 231]

Op een pruikmakers drafjen afpoeieren naar huis. -

Moraal.

Dees Fabel leert ons, zoowel als de Geschiedenis,

Dat de vraatzucht van Keezen onverzaadbaar is,

En dat zy er nooit een been in zien,

Om zich met het eigendom te verrijken van andere liên.

Doch ten tweede doet de Fabel ons duidelijk aanschouwen,

Hoe men somtijds den wil voor de daad moet houên,

En hoe men, als men zijn best doet, en niet kan slagen,

Zich maar als bovengenoemde hond moet gedragen.

‘Je meent natuurlijk Hektor?’ zegt hier iemand terstond:

‘Mijnheer, U neemt my het woord uit den mond!’ -

Auteur 4

IN AL WAT IK BEKEEK ZIT IKZELF VOOR EEN DEEL

Al wat eindigt is dood, en ook onze dood
Als het eindigt voor ons. Die struik daar
Verwelkt, en met hem verdwijnt
Een deel van mijn leven.

In al wat ik bekeek zit ikzelf voor een deel.
Als wat ik gezien heb vergaat, verga ik,
En in mijn herinnering is
wat ik zag wat ik was.

Auteur 5

<https://www.youtube.com/user/VanKootenenDeBieTV>

“01 Wat is Opperlands?

Opperlands is Nederlands met vakantie. Opperlands is Nederlands zonder het akelige nut dat aan die taal nu eenmaal kleeft. Opperlandse woorden en Opperlandse zinnen zien er op het eerste gezicht net zo uit als Nederlandse woorden en Nederlandse zinnen. Maar Opperlands is dan ook bedoeld voor het tweede gezicht.

De Opperlander bekijkt de Nederlandse woorden en zinnen niet om er wijzer van te worden, maar om

ervan te genieten. De Nederlander wordt bij het horen of zien van een woord orenfluisterlijk en ogenblikkelijk afgeleid door de betekenis daarvan. De Opperlander heeft van die betekenis geen last. Voor hem is het woord als een kastanjeboom, de zin als muziek.

Opperlands ligt in tussen sport en kunst.

Opperlands is sport. Wie ziet hoe een vérspringer, na jaren van training, dieet, en opofferingen, een sprong van zeven meter over een zandbak maakt, kan zich natuurlijk afvragen: had hij die zeven meter niet beter door het zand kunnen gaan lopen? De sporter begrijpt zo'n vraag niet; de Opperlander evenmin.

Sport is lichaamsbeweging met willekeurige, zelfopgelegde, absurde, handicaps. Waarom zou iemand teneinde een bal in een doel te brengen alleen de benen, of alleen de hockeystick, mogen gebruiken? Waarom zou iemand een verhaal schrijven, waarin elk woord begint met de letter waarmee het woord ervóór eindigde?

Om het beter te doen dan een ander, is een mogelijk antwoord. Maar hier wint Opperlands het toch van sport.

Bij sport is de prestatie een efemere gebeurtenis, waar hoogstens een foto van gemaakt kan worden. Wie minder ver springt dan een ander is ontevreden. Sport kenmerkt zich door veel verliezers en weinig winnaars. In Opperland is iedere Opperlander een winnaar. De prestatie blijft, dank zij het schrift, bewaard. Anonieme prestaties zijn vaak de mooiste. Ook wie onder een record blijft kan, door andere kwaliteiten van zijn Opperlands produkt, gelukkig zijn.

Opperlands is kunst. Het dient nergens toe. Je doet het omdat een geheime stem, die je wel eens vervloeken kunt, je daartoe roept. De schilder gebruikt verf, omdat verf te koop is. Maar het gaat hem niet om de verf. De Opperlander gebruikt Nederlands, omdat hij die taal kent. Maar het gaat hem niet om het Nederlands.

In sommige kunsten zijn uitvoerende kunstenaars nodig om de kunstprodukten tot leven te brengen.

Opperlandse kunst kan, als er leeslicht is, door iedereen die lezen kan tot leven worden geroepen.

Bij kunst gaat het de kunstenaar vaak om iets anders, iets diepers, iets onder de oppervlakte van zijn kunstwerk. Bij Opperlands gaat het alleen om het Opperlands, de oppervlakte, wat je ziet.

Opperlands is de ontstijging aan de kluisters van het gewauwel op radio en in mondhoek, het geschrijf in krant en op ansicht.

Opperlandse taalkunde is een droom-taalkunde: als iets leuk is, dan is het goed. En wat leuk is, mag iedereen zelf weten.

De Opperlandse grondwet luidt: wat kan dat mag, en wat niet kan dat mag helemaal.

02 Wat is geen Opperlands?

Wat niet op een schrijfmachine getikt kan worden, dat is géén Opperlands. Een rebus van een getekende ree die een getekende bus voorttrekt is geen Opperlands. De rebus KzK pk (Grote kaasomzet voor de kleine kanapé) is dat wel. Een tekst die het moet hebben van tien centimeter grote of kromgetrokken letters is geen Opperlands. Het vel papier mag niet verdraaid worden onder het tikken!

Wat in een andere taal speelt dan het Nederlands is geen Opperlands. Dat lijkt vanzelfsprekend, maar is het niet. Steeds weer bieden mensen mij buitenlandse voorbeelden aan voor het Opperlands. Zulke voorbeelden kunnen prachtig zijn, maar je eet bij de Italiaan nu eenmaal geen loempia.

De Opperlander kijkt wel naar de internationale Recreativele Taalkunde, maar is fier genoeg om wat daar gebeurt ook in zijn eigen taal te willen doen. Na te apen? Ja, alle cultuur is naäpen.

Niet tot mijn opvatting van Opperlands horen: raadsels, charades, spelen, cryptogrammen, kruiswoordpuzzels, scrabble, schoonschrift, grafologie, typografie, concrete poëzie, ook “

Auteur 7

<https://www.youtube.com/watch?v=3qrOvBuWJ-c>

Week 2 Schrijfopdracht 1 Doe (globaal) onderzoek naar bovenstaande auteurs/kunstenaars:

Wie zijn het?

Wanneer 'schrijven' ze vanuit een ander?

Waarom 'schrijven' zij vanuit een ander?

Schrijf na je onderzoek een korte beschouwende/betogende tekst (deze tekst mag niet puur informatief zijn) waarin je duidelijk maakt waarom je als schrijver kiest om als een ander te schrijven. Maak duidelijk welke vorm jouw voorkeur heeft. Leg uit waarom je dat vindt.

Verwijs duidelijk terug naar deze auteurs. Verwijs duidelijk naar je bronnen.

Week 2 Schrijfopdracht 2 Doe een brainstorm naar belangrijke gebeurtenissen uit je levensgeschiedenis. Kies een gebeurtenis en vertel die publieksvriendelijk na vanuit een andere gedaante en naam. Onderneem dus de volgende stappen.

1. Doe een brainstorm waarin je nadenkt over de belangrijke gebeurtenissen in je leven.
2. Kies 1 gebeurtenis waarover je wilt schrijven.
3. Ontwerp nu een ander(e schrijver): bedenk een naam, bedenk zijn karakter en uiterlijk en bedenk vooral waarom en hoe deze andere schrijver de gebeurtenis uit jouw leven zou vertellen. Denk na over hoe jij en deze schrijver ook stilistisch verschillen.
4. Schrijf een publieksvriendelijke tekst over de door jou gekozen gebeurtenis die door jouw ander(e) schrijver geschreven is.

Weekopdracht 3 provoceren

1. **Kijk-, lees- en denkopdracht.** Deze opdracht zet je uiteen met onderstaande fragmenten. Denk na over de vraag wat deze fragmenten met elkaar gemeen hebben. Geef een persoonlijk oordeel over deze fragmenten. Adstrueer je oordeel fatsoenlijk.

Fragment 1 Willem Focquenbroch

gedicht

*t Gelt-suchtigh Amsterdam met al haer soete keyers,
Stoft al te moedigh op haer opgevulde tas;
De maegre gierigheydt, die steeds haer Af-god was,
Maeckt dat dit hoen niet leydt, dan stront, in plaets van eyers.*

*Wat vind een eerlijck man op aerd, soo duldeloos
Dan dat hy hier een aep moet als een mensch gekleet sien?
En dat hy 't loflijk goudt moet aen een sot besteet sien?
Die als een stront-vliegh sit te prijcken in een Roos.*

*O Schraele kaerigheyt! met uw verslenste koonen!
Hoe plant ghy dus uw stoel in dees beruchte Stadt?
ô Lukvrouw al te blindt! hoe stort ghy dus uw schat,
In een vergult Paleys, daer niet dan varckens wonen?*

Citaat van de dichter uit voorwoord van een bundel

“ Oock soo verseeker ick u, dat het den Drucker seer weynigh, en my noch minder sal scheelen, of dit [de derde druk van Thalia I] by een genaeyt papier (soo men het slegs duur genoeg wil betalen) voor bemorste vodden, in de Botterhuisen, en Tobaxkwinkels gebruykt, dan of 't van een party sotten ghepresen, of gelaeckt wort. Want nademael ick het tot niemands, dan tot mijn eygen vermaeck gemaakt, en dat het den Drucker tot niemants dan tot syn eygen profijt ghedruckt heeft, so kundt ghy wel ghelooven, dat hy alleen door het verkoopen, en ick door alle soorten van onthael, even vernoeght kan zyn.”

Fragment 2

Fragment 3

<https://joop.bnnvara.nl/nieuws/schrijver-dautzenberg-verzon-nierdonatie>

Fragment 4

<https://www.youtube.com/watch?v=6cAk3pM2SUw>

Fragment 5

https://www.youtube.com/watch?v=xv_xvWxDJUQ

Fragment 6

Van licht en donker

‘Meisje toch. Waar hou jij je op jouw leeftijd mee bezig? Geniet van het leven. De somberheid komt later vanzelf.’

‘Wat heeft mijn leeftijd hier nu mee te maken? U neemt me niet serieus. Dat verbaast me.’

‘Natuurlijk neem ik je serieus. Ik wil alleen maar zeggen dat je het leven niet zo zwaar moet maken. Op jouw leeftijd moet het leven nog licht zijn. Dat snap jij toch ook wel?’

‘Dat het leven licht moet zijn?’

'Ga je de bijdehante tante spelen?'

'Als u de-oude-wijze-man-die-een-meisje-probeert-te-be-tuttelen blijft spelen wel.'

'Een oude ziel in een jong lichaam. Juist. Laat ik proberen om de ziel die in dit oude lichaam huist te verjongen.'

'Jammer dat leeftijd voor u zo'n belangrijke rol speelt.'

'Op mijn leeftijd ontkom je daar niet aan.'

'Dat is onzin. Leeftijd is een constructie. We leven in een wereld die is opgetrokken uit constructies. Mag ik vragen waarom u op mijn uitnodiging bent ingegaan? U lijkt er geen zin in te hebben.'

'Je bent direct.'

'Ik ben duidelijk. Dat mag toch wel?'

'Zeker, zeker.'

'Of ben ik daar te jong voor?'

'Laten we het niet meer over leeftijd hebben, al is vierentachtig een getal waarvan ik zou willen dat het een constructie was, mijn emeritusjaren zijn behoorlijk schaars geworden... Je mail intrigeerde me. En je mail verontrustte me. Het verschil opheffen tussen dag en nacht. Dat is nogal wat.'

'Als denkrichting.'

'Natuurlijk als denkrichting.'

'We kunnen niet in de toekomst kijken, maar...'

'Wil je thee? Koffie? Iets anders?'

'Een glaasje tonic graag.'

'Ober!'

'Ik snap je vraagstelling, denkrichting, al kan ik niet... hoe zal ik het formuleren... Dag en nacht is volgens jou de moeder van alle tegenstellingen en...'

'Vader. De vader van alle tegenstellingen.'

'Ik zou nu kunnen zeggen: vader, moeder, dat zijn constructies... Maar dat zal ik niet doen. De vader van alle tegenstellingen. Juist. Een paternalistische inkleuring, om de hardheid te benadrukken – agressie, kracht, brute kracht.'

'God is een man. In de constructie is God een man. Vandaar.'

'Ik betwijfel of God iets met dag en nacht te maken heeft. Zullen we God erbuiten laten? Ik ben een atheïst, een antitheïst zelfs.'

'Ik wil het helemaal niet over God hebben. Ik ben ook niet religieus. Het gaat mij om de connotatie van de denkbeeldige demiurg waaraan velen zich zo graag met grote toewijding willen onderwerpen. Die connotatie is mannelijk. En die extrapoleer ik naar dit vraagstuk. Dat snapt u best.'

'Maar een beetje zachtheid kan geen kwaad. Een beetje vrouwelijkheid. Dat maakt de tegenstelling beter behapbaar. Als dénkriching, zoals jij het formuleert.'

'Ik vind het een essentieel verschil.'

'Meisje... laat me even uitpraten. Om je vraag te kunnen beantwoorden, of beter gezegd: te kunnen verkennen, beantwoorden is onmogelijk... om die vraag te kunnen verkennen, projecteer ik daar mijn verlangens op. Zo werkt het. Jij geeft de tegenstelling een mannelijk karakter; ik ken haar liever vrouwelijke eigenschappen toe.'

'Dat is een typisch mannelijke reactie. Om het vraagstuk te kunnen beteugelen moet er een vrouw van worden gemaakt.'

'Om het vraagstuk een destructieve lading te kunnen geven moet er een man van worden gemaakt.'

'Ik wil het geen destructieve lading geven. Ik wil de tegenstelling juist óplossen.'

'Misschien is er wel helemaal geen sprake van een tegenstelling. Heb je daar wel eens over nagedacht?'

'Dit is juist mijn punt. We zién een tegenstelling, en dat heeft gevolgen. En wilt u me alsjeblieft geen meisje meer noemen? Dat vind ik badinerend.'

'Je amuseert me. Je bent in mijn ogen een meisje, maar je ziet jezelf blijkbaar niet zo. Ik zal daar rekening mee houden. Hoe zal ik je noemen?'

'Gewoon, Anke.'

'Juist. Anke. Ik ben Jacques. Dus geen u meer zeggen. We beginnen opnieuw.'

'Dat lijkt me goed.'

'Het verschil tussen dag en nacht is volgens jou de hoofdoorzaak van alle tegenstellingen. Dag en nacht hebben een tegengestelde connotatie. De dag is wit, helder, de zon schijnt, energie, terwijl de nacht donker is, gevaarlijk, onheilspellend, dood. Die tegenstelling is volgens jou dus zo dominant dat zij het leven splijt. We hebben daardoor het leven opgedeeld in dichotomieën. Zwart en wit, goed en slecht, leven en dood, yin en yang.'

'Zwárt en wit. Slécht en goed. Dóód en leven. Er zit een patroon in. Zwart, slecht en dood hebben een negatieve lading. In de volle breedte. Het zwarte schaap. Een engel is wit, onschuld, maagdelijkheid. Zwart is de duivel, hij leeft 's nachts.'

'Ik vind de nacht heerlijk. Ik voel me dan veilig. De mensen slapen en dromen. De meeste sprookjes komen uit Duizend-en-een-nácht.'

'U bent... Jij bent een uitzondering. De communis opinio is dat de nacht gevaarlijk is. Het donker roept angst op, weerstand. We kunnen niet zien wat er gebeurt.'

'Er gebeurt ook niet zoveel. Althans, niet zoveel dat slecht is, of gevaarlijk. Oorlogen worden bij daglicht gevoerd, de vergaderingen die daaraan ten grondslag liggen ook. De meeste ruzies vinden overdag plaats. 's Nachts slapen de mensen. En ze bedrijven de liefde. Je kunt de nacht dus ook als zacht zien, warm, passievol.'

'U... Je... Het is je... Je probeert mijn vraagstelling te deconstrueren. De dood is voor sommigen ook iets positiefs. Maar daar gaat het niet om. Het gaat om het grote plaatje. Zwart staat voor slecht. En wit staat voor goed. Die tegenstelling is zo ingesleten dat die kleuren nooit een andere connotatie kunnen krijgen.'

'Dat hoeft toch ook niet.'

'We hebben die tegenstelling geprojecteerd op rassen! Zwarte mensen, bruine mensen, zij zullen altijd minderwaardig blijven aan blanken, aan witten. Yin en yang. Niet yin óf yang. Dat is toch verschrikkelijk?'

'En als er geen verschil meer is tussen dag en nacht, dan zijn alle problemen opgelost?'

'Dat denk ik wel.'

'Het pad naar het verlossende inzicht gaat door de duistere nacht.'

'Waarom zeg je dit?'

'Na den dag, die nooit het verlangen stilt,/ Gelukkig dat de nacht er is, die wijkplaats.'

'Van wie is dat?'

'Gorter.'

'Ken ik niet.'

'De droom geeft ons toegang tot het bij daglicht verborgen continent van het onderbewuste.'

'Gorter?'

'Freud.'

'Doe er nog maar eentje, je lijkt er schik in te hebben.'

'Eerst in den mensch heeft Hij aan 't licht geleid/ iets van den schat van Zijn verborgenheid:/ Hij schiep de kaars die in het hart van 't donker/ Het masker oproept Zijner Majesteit... Boutens.'

'With the lights out, it's less dangerous.'

'Die ken ik nu weer niet.'

'Waarom die citaten?'

'Omdat wit en zwart als kleuren zullen blijven bestaan, letterlijk en figuurlijk. Ook als het verschil tussen dag en nacht verdwijnt.'

'Dat zal slijten.'

'Hoe dat zo?'

'Het verschil zal minder beladen worden. In de loop van de tijd.'

'Dat denk ik niet. En praktisch: wanneer moeten de mensen dan slapen? Ik ga er althans van uit dat je de voorkeur geeft aan de dag als junctuur. Ramen blinderen?'

'Het is een dénkrichting. Jouw citaten zijn toch ook overdrachtelijk? Ik wil aangeven dat de natuur tegenstellingen weliswaar in stand houdt, of lijkt te houden, maar wat wij daar vervolgens mee doen behoorlijk vloeibaar is, maakbaar. '

'Dat is de natuur. Een en al tegenstelling. In de nacht rust de wereld uit, herstelt de wereld zich. En nu ga ik even naar het toilet, als je me wilt excuseren. Trouwens, in de poolgebieden gaat de zon een halfjaar lang niet onder.'

'En vervolgens laat hij zich een halfjaar niet zien.'

'Wat me irriteert is dat u zegt dat witten en zwarten altijd van elkaar zullen blijven verschillen. Dat is typisch iets van jullie generatie.'

'Dat zeg ik helemaal niet. Ik zeg dat de natuur bestaat uit tegenstellingen. Dus die zullen wel ergens goed voor zijn. De nacht is nodig om te herstellen. De dood is nodig om te kunnen leven. Dieren eten elkaar op. Zo gaat dat.'

'Hoe kunnen we zwart een positieve connotatie geven?'

'Ik vrees dat dat niet zal lukken. En ik vrees dat we dit gesprek moeten beëindigen. Met de minuut ga je verdrietiger kijken.'

'U snapt toch wel wat ik bedoel?'

'Je, niet u. Je wilt voor God spelen.'

'Natuurlijk wil ik niet voor God spelen. Ik denk na over de ongelijkheid tussen mensen. Over discriminatie. Over hoe we dat kunnen oplossen.'

'Dat is een nobel streven.'

'De natuur bestaat uit tegenstellingen, dat weet ik ook wel. Maar tegenstellingen kunnen we toch oplossen? Of op z'n minst probéren op te lossen?'

'Door de nacht te laten verdwijnen?'

'Als denkrichting.'

'Dat blijf je maar benadrukken. Als denkrichting, ja. Maar in de praktijk gaat dat niet lukken. Nooit.'

'Wat een zure reactie. U bent toch een wetenschapper? U kunt toch wel constructief meedenken?'

'Ik ben een racist.'

'Waarom zegt u dit?'

'Om je te plagen.'

'Flauw.'

'Een witte vrouw en een zwarte man krijgen zwarte kinderen. Over een eeuw is Europa zwart. Maar ook dan zullen er tegenstellingen zijn. De Hutsi's en de Tutu's maakten elkaar massaal af, en allebei hebben ze nagenoeg dezelfde huidskleur. De natuur houdt niet van gelijkheid. We hebben vijanden nodig om te kunnen overleven.'

'Het is Hutu's en Tutsi's.'

'Weet ik.'

Fragment 7

Fragment 8

Zlatan

https://www.youtube.com/watch?time_continue=145&v=mgJ3gJb4C1A

Schrijfpdracht 1

Schrijf een essayistische tekst waarin je ingaat op de volgende vragen:

Waarom is het nuttig als iedere samenleving provocateurs kent?

Wat zijn de technieken van een provocateur? Betrek in elk geval het werk van Dautzenberg in je antwoord (nb. Waarom provokeert Dautzenberg? Is dat wel provoceren?).

Schrijfpdracht 2. Voor deze opdracht kan je kiezen uit twee opties:

A.

1. Neem een situatie/een regel uit je leven die bestaat/bestond waaraan je je ergerde.
2. Schrijf nu een literaire column in een provocatieve stijl.
3. Laat de eerste versie van je column door iemand lezen. Deze eerste lezer voorziet je tekst van commentaar. Natuurlijk moet hij commentaar geven op de algehele kwaliteit van de tekst, maar het belangrijkste is toch dat het provocerende element bekeken, geanalyseerd en verbeterd wordt op zijn werking.
4. Schrijf de definitieve versie.

B.

1. Neem een situatie/een regel uit je leven die bestaat/bestond waaraan je je ergerde.
2. Bedenk nu een literaire cartoon in een provocatieve stijl. Werk deze uit tot een eerste versie.
3. Laat de eerste versie van je cartoon aan iemand lezen/zien. Deze eerste lezer voorziet je tekst van commentaar. Natuurlijk moet hij commentaar geven op de algehele kwaliteit van de tekst, maar het belangrijkste is toch dat het provocerende element bekeken, geanalyseerd en verbeterd wordt op zijn werking.
4. Vervaardig de definitieve versie.

Weekopdracht 4

Lees onderstaande voorbeelden van brieven en dagboekfragmenten.

en. En ontfaen gestelike
dit gericht also dat hi
ons hir vude met sinre
suter gracen en in hi
melrike met sinre scone
glorien. Dis mite ons
ommen die heilge driuel
deixert. pater. ⁊ filius.
⁊ spē sanctus. Amen. *¶*
*Dit leert ons uegenrehande
minne. cccc cccc cccc cccc.*

Die hoger ende
vner minne
plegen wilt.
hi sal gode
en elken a. ombe gode
en omb naturlike toget
en omb gemene wgt pu
erlike en oetmudelike a.
en getruwe wesen. sond
an sien van wed a. ogte
van wed trouwen. van
verdinden ogte van on
verdinden. also als die
sonne har edel schinen
en lgt ruelike ut gest
beide guden en quaden
beide danx en ondanc.

Die a. wict ter regter
ochter logter hant ende
en hout ut din regten

pat d vner a. Die ane
siet dane ocht ondanc.
verdunte ocht onuerdunte.
Want so wi also sere dect
op wed a. ocht op weder
trouwe. ocht op genit va
uttersten gude. ochte va
gesteliken gude. est dats
hem gebreect dat dar vi
sine a. cest en te gaet.
hi es noch wel verre va
vner a. en van gewar
ger a. mar al heft een
a. een stare heiscien va
weder a. wed staet hi da
also dat hi emmer stade
lic blift in a. nogtan
dat hi ongemint es en
getruwe blift altoes oec
in ontouwen dat donet
mi vne en gewarge a.

Dar ic getruwe ben dar
quitic min scout. dar
mi een ander getruwe
es. dar meret min sco
ut. Ware dan wis so
soudic mi meer pingē
wie ic min scout af leg
de. dan wise gemeret
worde. Dats ic soude
mi dar tu setten dat

Voorbeeld 1: Rijmbrief 13 van Hadewijch

Over de contrasten van de minne. Hadewijch spreekt van minne in de meest brede betekenis van het woord. De minne omvat het liefhebben van God, van geliefden, van vijanden en zelfs van jezelf. Er zijn nergens aanwijzingen te vinden aan wie deze brief geschreven kan zijn.

[1] Het lekkerste van de minne zijn haar stormen.
Haar diepste afgrond toont haar mooiste vormen.
In haar jezelf verliezen, dat is haar bereiken.
Naar haar hongeren zal voeden en heerlijk smaken.
Haar rusteloosheid biedt zekerheid.
Haar pijnlijkste wonden laten alles genezen.
Om haar wegwijnen is overleven.
Haar wegstoppen is haar elk moment terugvinden.
Vanwege haar je ellendig voelen is gezond.

[10] Haar geheim willen houden brengt haar aan het licht.
Wat zij ontzegt dat zijn haar geschenken.
Zonder woorden zijn haar mooiste gedichten;
Door haar gevangen word je van alles bevrijd.
Haar hardste slagen zijn haar heerlijkste troost.
Alles wat zij ontnemt is grote winst.
Haar weggaan brengt ze steeds dichterbij.
Haar diepste stilte is haar hoogste lied.
Haar felste kwaadheid geeft haar liefste dank.
Haar grootste bedreiging is volledige trouw.
Haar droefheid geneest alle rouw.
Haar rijkdom zijn al haar tekortkomingen.

[22] Nog wel meer kan je van minne zeggen.
Haar hoogste trouw doet laag zinken.
Haar verheven karakter laat je diep verdrinken.
Haar grote rijkdom maakt je arm.
Veel van haar gekregen hebben brengt ongeluk.
Haar troost maakt je wonden groot.
Wie haar beoefent sterft menige dood.
Haar voedsel geeft honger, haar kennis laat je verdwalen.
Verleiden is de werkwijze van haar lessen.
Haar beoefenen zijn gemene stormen.
Haar doorstaan is erg lastig.
Waar ze zich toont wil ze geheim blijven.
Meer dan ze geeft zal ze weer afnemen.

[35] Haar beloften brengen je op een dwaalspoor.
Haar versieringen zijn volledige naaktheid.
Haar waarheid is een en al bedrog.
Haar rust en kalmte zien velen aan als een leugen.

[39] Hierover kunnen velen en ik
getuigen, heel ons leven.
Dikwijls heeft de minne ons dit laten zien,

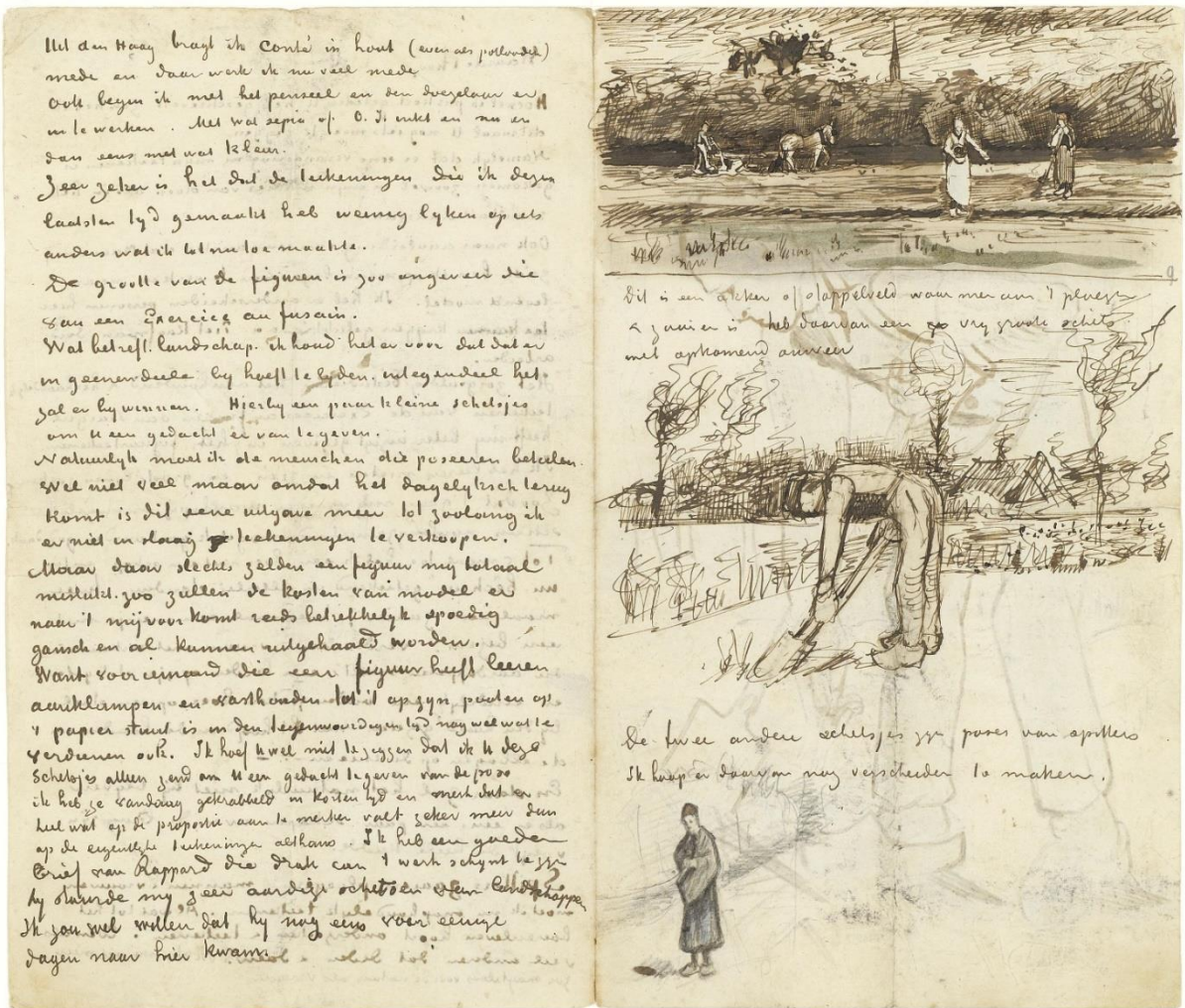
haar dingen die ons hebben misleid
en wij dachten te bezitten wat van haar bleef.
Sinds ze mij voor het eerst voor gek zette
en ik al haar eigenaardigheden doorkreeg,
ben ik echter anders met haar omgegaan.
Met haar dreigementen en haar beloftes,
daarmee zou ik nooit meer bedrogen worden.
Het laat me koud of ze goed of slecht is
Ik wil de hare zijn, hoe zij ook is,
goed of meedogenloos; het is mij allemaal eender.

In de originele taal van het Middelnederlands klinkt het scherper en meer poëtisch:

Dat suetste van minnen sijn hare storme;
Haer diepste afgront es haer scoenste vorme;
In haer verdolen dats na gheraken;
Om haer verhongheren dats voeden ende smaken;
Hare mestroest es seker wesen;
Hare seerste wonden es al ghenesen;
Om hare verdoyen dat es gheduren;
Hare berghen es vinden alle uren;
Om hare quelen dat es ghesonde;
Hare helen openbaert hare conde;
Hare onthouden sijn hare ghichten;
Sonder redenne es hare scoenste dichten;
Hare ghevangnesse es al verloest;
Hare seerste slaen es hare suetste troest;
Hare al beroven es groot vromen;
Hare henen varen es naerre comen;
Hare nederste stille es hare hoechste sanc;
Hare groetste abolghe es hare liefste danc;
Hare groetste dreighen es al trouwe;
Hare droefheit es boete van allen rouwe;
Hare rijcheit es hare al ghebreken.
Noch machmen meer van minnen spreken:
Hare hoechste trouwe doet neder sinken;
Hare hoechste wesen doet diep verdrincken;
Hare grote rijcheit maect armoede;
Haers vele vercreghen toent onspoede;
Hare troesten maect die wonden groot;
Hare hanteren brinct meneghe doet;
Hare voeden es hongher; hare kinnen es dolen;
Verleidinghe es wijse van harer scolen;
Hare hanteren sijn storme wreet;
Hare ghedueren es in onghereet;
Hare toenen es hare selven al helen;
Hare ghichten sijn mere weder stelen;
Hare gheloeften sijn al verleiden;
Hare chierheiden sijn al oncleiden;
Hare waerheit es al bedrieghen;
Hare sekerheyt scijnt meneghen lieghen,

Dies ic ende menich dat orconde
 Wel moghen draghen in alre stonde,
 Dien de minne dicken hevet ghetoeft
 Saken daer wij sijn bi ghehoent,
 Ende waenden hebben dat hare bleef.
 Sint si mi ierst die treken treken dreef
 Ende ic ghemercte al hare seden,
 So hildicker mi al anders mede;
 Hare ghedreich, hare gheloven
 Daer met en werdic meer bedroghen.
 Ic wille hare wesen al datse si,
 Si goet, si fel: al eens eest mi.

Voorbeeld 2: fragment brief Vincent van Gogh

Voorbeeld 3: dagboekfragment Anne Frank

Maandag¹ 14² Februari
'44.

Lieve Kitty,

Sinds Zaterdag is er voor mij veel veranderd. Dat komt zo: Ik verlangde (en ik verlang nog) maar voor een klein, heel klein deeltje ben ik al geholpen.

Zondagochtend merkte ik al (ik zal eerlijk zijn, tot m'n grote vreugde) dat Peter me aldoor zo aankeek. Zo heel anders dan gewoonlijk, ik weet niet, ik kan niet uitleggen hoe, maar ik had opeens het gevoel dat hij toch niet zo verliefd op Margot was als ik eerst dacht. De hele dag keek ik hem expres niet veel aan, want als ik dat deed keek hij ook altijd en dan – ja dan, dan kreeg ik een fijn gevoel in me, dat ik toch niet te vaak mocht krijgen.

Maandagochtend moest ik naar de zolder om voor mijnheer Pfeffer wat boeken te halen en dadelijk nam Peter de gelegenheid waar en kwam ook boven.

| 54 We praatten over onbelangrijke dingen; mijnheer van Pels kwam erbij en | ik ging betrekkelijk gauw weer naar beneden. Toen ik Pf. z'n boeken gebracht had, moest ik de ³gelezene terugbrengen. (ik had ⁴dat natuurlijk net zo goed kunnen uitstellen, maar dat deed ik niet.)

Ik besteeg weer de trappen met m'n jasje aan en ging op de grond op een stapel zakken met een kussen erop zitten. Het raam was open, de zon scheen heerlijk en ik was blij omdat ik wist dat hij terug zou komen. Hij kwam ook werkelijk en vertelde me wat er de vorige avond gebeurd was.

41

Ik heb een verschrikkelijke behoefte om alleen te zijn. Vader merkt dat ik niet gewoon ben maar ik kan hem ook niets vertellen. «Laat me met rust, laat me alleen!» dat zou ik steeds maar willen uitroepen. Wie weet wordt ik nog eens meer alleen gelaten dan me lief is!

AnneFrank.

Mogelijk intro op voorbeeld 4

<https://www.bing.com/videos/search?q=etty+hillesum&&view=detail&mid=CC603E22EC58DCCB9037CC603E22EC58DCCB9037&&FORM=VDRVRV>

<https://www.bing.com/videos/search?q=etty+hillesum&&view=detail&mid=87648AAF6243AE45761787648AAF6243AE457617&&FORM=VDRVRV>

Voorbeeld 4: dagboekfragment Etty Hillesum

Amsterdam, 11 juli 1942

Als God mij niet verder helpt, dan zal ik God wel helpen. Over de hele aardoppervlakte langzamerhand één groot kampement en er zal haast niemand meer buiten kunnen blijven. Dit is een fase waar we door moeten.

De joden hier vertellen elkaar aardige dingen: dat ze in Duitsland worden ingemetseld of met gifgassen uitgeroeid. Het is niet zo verstandig elkaar dergelijke verhaaltjes te vertellen en bovendien: áls dit alles gebeurt, in de een of andere vorm, welnu, dan is het toch niet op ónze verantwoording?

Sinds gisteravond al een bijna demonische regenval. Ik heb al één la van mijn bureau uitgeruimd. Ik heb die ene foto van hem teruggevonden die ik al bijna een jaar kwijt was, maar waarvan ik altijd heel zeker wist: ik vind hem terug. En daar lag hij opeens, op de bodem van een rommelige la.

En dit is typerend voor mij: van bepaalde dingen, grote of kleine, weet ik, het komt wel in orde. Vooral ook in materiële dingen is dat heel sterk. Ik maak me nooit zorgen voor een volgende dag, ik bijv. dat ik hier binnenkort weg zal moeten en waar ik terecht zal komen, daarvan heb ik geen flauw idee en met de geldverdienerij gaat het slecht, maar over mezelf maak ik me nooit zorgen, ik weet dat er iets komt.

Wanneer men van tevoren allerlei komende dingen met zijn zorgen belast, dan kunnen ze zich niet organisch ontwikkelen. Er is zo'n groot vertrouwen in me.

Voorbeeld 5: Leven? of Theater? Charlotte Salomon

Intro 1 <https://jck.nl/nl/tentoonstelling/charlotte-salomon-leven-theater>

Het volledige werk is hier te zien. Neem even de tijd. <https://charlotte.jck.nl/>

Mogelijk Intro bij voorbeeld 6 <https://www.youtube.com/watch?v=hfJS335H6Bk>

Voorbeeld 6: Brief in een fles gevonden door Gerard Kornelis van het Reve

Kamer 21, Hotel Madrid, Algeciras, prov. Cádiz, Woensdag 24 juli 1963. Gerard Kornelis van het Reve aan de lezers van *Tirade*. Op de wijze van 'Een Duif Van Verre Terebinten'. Voor de orkestmeester. Een kunstig lied.

Indien ik in enige vorige brief onaangename of lelijke dingen jegens u geuit heb, dan smeed ik u, goed te vinden dat ik ze bij deze terugneem, want aan onenigheid, haat en twist hebben we niets, daar we immers de wereld juist moeten vooruithelpen. Intussen echter weet ik niet, of ik een brief zoals deze onherroepelijk gaat worden, wel moet schrijven, want ik twijfel eraan, of ooit iemand hem te lezen zal krijgen, zo sterk is mijn verwachting dat ik hem, voltooid of niet, voor de zoveelste maal zal vernietigen. Niettemin zegt mij een Stem, dat hij geschreven moet worden. En indien ik mocht vermoeden, dat het de Geest zelve is, die zich aan mij openbaart, dan beloof ik u, dat ik deze kamer drie dagen lang niet zal verlaten anders dan om in de schemering snel voedsel te vergaren, en dat ik zal blijven voortschrijven, hoe gering ook de kans moge zijn dat deze brief gereed komt en verzonden zal worden. Ook zeg ik u toe, dat ik, hoewel ik bijna zeker weet dat deze brief in snippers zal gaan of in proppen aan het strand in zee gegooid zal worden, zal proberen niets neer te schrijven dat een verdichtsel of een leugen is, want alleen de waarheid kan ons vrij maken, vraagt u eventueel maar aan de heer Algra, over wie ik maar meteen 'enige kanttekeningen' zal plaatsen, dan ben ik er af ook. Mijn Beschermmer Q. heeft mij namelijk twee dagbladknipsels gestuurd, het één *Tijdsbeeld Uit Tijdschriften* geheten, en van de hand van mijn kunstbroeder Alfred Kossmann, het ander een verslag van de zitting van dinsdag 21 mei van de Eerste Kamer; beide natuurlijk zonder aantekening, uit welke koerant of koeranten ze afkomstig zijn.

Lees eventueel verder op

https://www.dbnl.org/tekst/tir001196301_01/tir001196301_01_0076.php

Onderzoeksopdracht

Vul onderstaande oprecht en aandachtig in.

	Extreem korte beschrijving van inhoud.	Wat ik er niet aan snap	Spreekt het aan? Ja/Nee
Voorbeeld 1			
Voorbeeld 2			
Voorbeeld 3			
Voorbeeld 4			
Voorbeeld 5			
Voorbeeld 6			

Geef hieronder aan welk voorbeeld je het meest aanspreekt. Je moet mondeling uitleg kunnen geven	
Eerste plaats	voorbeeld....
Tweede plaats	voorbeeld....
Derde plaats	voorbeeld....
Vierde plaats	voorbeeld....
Vijfde plaats	voorbeeld....

Kies voor een van onderstaande schrijfoopdrachten.

Schrijfopdracht 1 A.

1. Schrijf een (publieksvriendelijke) brief aan een vriend, ouder, broer, zus of...
2. Schrijf de brief in een persoonlijke en precieze stijl. Je mag gerust ook kiezen voor een humoristische, ironische, provocatieve, cynische of melancholische stijl.
3. Je mag de brief met visuele elementen illustreren.
4. In de brief vertel je in elk geval een bijzondere recente gebeurtenis.
5. Je bespreekt een belangrijke en betekenisvolle herinnering aan je vriend, ouder, etc.
6. Je bespreekt ergens de zin van het leven. Doe dat zo oppervlakkig of diepzinnig als je plezierig vindt.

Leesbare verzorgde handgeschreven brieven die gescand worden ingeleverd, krijgen een voorkeursbehandeling.

Schrijfopdracht 1 B.

1. Hou twee dagen een dagboek bij. De teksten die je schrijft zijn bedoeld voor publicatie.
2. Schrijf je dagboekverslagen in een persoonlijke en precieze stijl. Je mag gerust ook kiezen voor een humoristische, ironische, provocatieve, cynische of melancholische stijl.
3. Je mag de dagboekverslagen met visuele elementen illustreren.
4. Ergens in het dagboek dien je een passage op te nemen waarin je beschouwt op wat jij als de essentie van het leven beschouwt. De volgende vragen kunnen daarbij een leidraad zijn:
 - Wat betekent het om mens te zijn?
 - Wat is de essentie van een leven?
 - Wat is volgens jou een ziel?

Zoek naar richtingen voor antwoorden; er is niet slechts één antwoord mogelijk. Je mag voor (combinaties) van allerhande natuurwetenschappelijke, filosofische, spirituele, etc. benaderingen kiezen om tot een antwoord te komen.

Leesbare verzorgde handgeschreven dagboekfragmenten die gescand worden ingeleverd, krijgen een voorkeursbehandeling.

Weekopdracht 5

De laatste weekopdracht

-bereidt je voor op de laatste opdracht (het omvangrijke autobiografische essay) ,

-leert je de rubric te begrijpen waarmee je beoordeeld wordt.

We lezen samen een autobiografisch essay van Charlotte Mutsaers. Er staan nog meer en langere essays van Mutsaers op de ELO. Ter vermaak en inspiratie.

Charlotte in beeld

https://www.youtube.com/watch?time_continue=7&v=D2_LNBh_Gdw

https://www.youtube.com/watch?time_continue=30&v=aKEc7AwV_il

https://www.youtube.com/watch?time_continue=32&v=NkwFbkHkQLw

Voordat we gaan lezen moet je verder weten dat:

- Charlotte in Oostende woont,
- Charlotte dit essay schreef in een bundel *Zeepijn*,
- een motief in deze bundel de (raadselachtige liefde voor) de dennenboom is,
- een tweede motief in deze bundel (de liefde en nieuwsgierigheid voor) Oostende is,
- een derde motief (belang en betekenis van) de zee is.

Schrijfoopdracht 1

1. Lees essay 'De kappende vis'
2. Beantwoord de volgende vragen:

a. Geef een ultrakorte samenvatting van dit essay *en* maak een structuurschema van deze tekst (geef daarvoor per alinea aan in kernwoorden wat ze in iedere alinea doet),

b. Wat wil Charlotte met dit essay bereiken bij haar lezers?

c. Wat vind je van dit essay? Onderbouw je oordeel.

Schrijfoopdracht 2

- a. Lees de eindopdracht en de rubric nog maar weer eens. (deze kan je lezen op de eerste pagina's van dit document)
- b. Brainstorm eens over wat jij zou kunnen doen met deze opdracht.
- c. Overleg met een medeleerling of met je docent over je idee.
- d. Ga aan de slag.

Begin met het vervaardigen van een schrijfplan dat je later uitwerkt.

Of

Begin met een eerste versie die je steeds preciezer bijwerkt. Het resultaat van een uur werk lever je bij deze weekopdracht 5 in. Daarna kan je met het de grote autobiografische tekst beginnen.

Werkversie 2020-2021